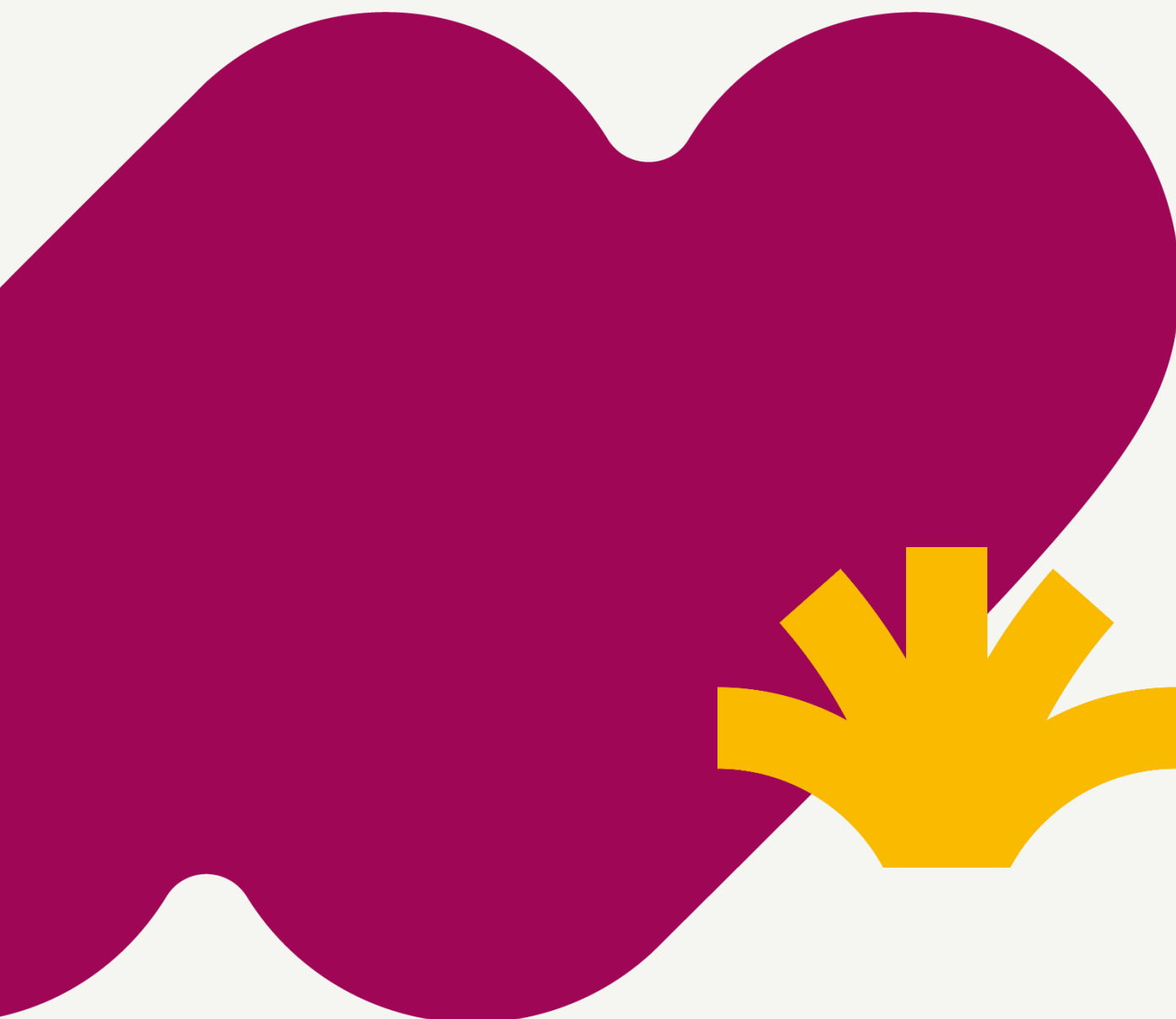

Appendix A: Methodologische nota

Inhoudstafel

1	Vragenlijst bij stakeholders om de onderzoeksvraag te bepalen	3
2	Leden klankbordgroep.....	3
3	Vragenlijst over ervaringen van leeftijdsdiscriminatie	5
4	Thematische foto's voor focusgesprekken	29
5	Codeboom voor kwalitatieve analyses	34

Deze appendix hoort bij het onderzoeksrapport “Onderzoek naar leeftijdsdiscriminatie in België” (2025) van Unia. In deze methodologische nota wordt meer informatie gegeven over de methoden die gebruikt werden voor het onderzoek. Een tweede appendix (Appendix B) met aanvullende resultaten die niet in het rapport zelf opgenomen konden worden, is eveneens beschikbaar op de [website](#).

1 Vragenlijst bij stakeholders om de onderzoeksvraag te bepalen

Stakeholders kregen (onder andere) de twee onderstaande vragen voorgelegd:

Unia start een nieuw onderzoek over leeftijdsdiscriminatie en ongelijkheid. De precieze focus van dit onderzoek ligt nog niet vast. Dat is omdat we die willen afstemmen op de noden van organisaties die in aanraking komen met dit onderwerp. Welke onderzoeken zouden nuttig zijn voor jullie werk? Zijn er bepaalde cijfers of gegevens die jullie nodig hebben, of zijn er vragen waar jullie al lang mee zitten maar die jullie nog niet hebben kunnen beantwoorden? We horen het graag!

Welke **onderzoeksvraag of -vragen** zouden we volgens u moeten beantwoorden? Leg, indien mogelijk, uit waarom een antwoord op deze vragen een **verschil zou maken voor uw werk**.

(Bv. Een analyse van discriminatie in de toegang tot huisvesting voor jongvolwassenen, of een inzicht in de ervaringen van ongelijke toegang van ouderen tot culturele activiteiten)

(open antwoord)

Hieronder stellen we ook twee potentiële onderzoeksvragen voor die we al hebben bedacht. Welke zou een belangrijke meerwaarde bieden voor het werk van uw organisatie of instelling? Meerdere antwoorden mogelijk.

- **Wat is de stand van zaken op vlak van leeftijdsdiscriminatie en -ongelijkheid in België?** Dit is een algemene analyse van waar we momenteel staan in België met deze vorm van discriminatie en ongelijkheid op basis van bestaande databronnen.
- **In welke mate ondervinden jongeren leeftijdsdiscriminatie en -ongelijkheid in België?** We kiezen hierbij voor een diepgaandere analyse van deze specifieke groep, waar momenteel minder onderzoek over lijkt te bestaan.
- **Geen van beiden** (zie eventueel mijn antwoord op de vorige vraag)

2 Leden klankbordgroep

Onderstaande organisaties en academici namen deel aan de klankbordgroep en gaven toestemming om vermeld te worden:

- Agentschap Binnenlands Bestuur (Gelijke Kansen Vlaanderen)
- Amnesty International Belgique francophone
- Axana Dalle (UGent)
- Bas Dikmans (VUB)
- çavaria
- CRÉSaM

- droits devant
- ella
- Enéo
- Entr'âges
- fem & law
- FOD Justitie (Dienst Gelijke Kansen)
- Forum des Jeunes
- Gang des Vieux en colère
- Genres Pluriels
- Gezinsbond
- Globelink
- Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
- OKRA
- Pixiels
- Rainbowambassadors
- Respect seniors
- RoSa
- Sankaa
- Sarah Dury (VUB)
- Sarah Schroyen (ULiège)
- SPW Intérieur et Action Sociale
- Statbel
- Statistiek Vlaanderen
- Steunpunt tot bestrijding van armoede
- Vlaamse Jeugdraad
- Vlaamse Ouderenraad
- VMRI
- Vrouwenraad
- ZIJkant

3 Vragenlijst over ervaringen van leeftijdsdiscriminatie

Hoe word jij behandeld op basis van je leeftijd?

Deel je ervaring

Je kan deze vragenlijst invullen in het Nederlands, Frans, Duits of Engels. Rechtsboven kun je jouw taal kiezen. Gebruik gerust de vertaalfunctie van je browser als dat helpt om een vraag beter te begrijpen.

Waarover gaat deze vragenlijst?

Deze vragenlijst is onderdeel van een onderzoek door Unia, een instelling die zich inzet voor gelijke kansen.

We willen een beter beeld krijgen van **leeftijdscriminatie in België**: hoe vaak en op welke manieren voelen mensen zich gediscrimineerd vanwege hun leeftijd?

We stellen je daarom vragen over jouw ervaringen met leeftijdscriminatie.

Leeftijdscriminatie betekent dat je anders of oneerlijk behandeld wordt op basis van je leeftijd. Je wordt bijvoorbeeld afgewezen voor een job of voor een huurwoning, omdat je te oud of te jong zou zijn.

Ook als je niet meteen aan zo'n situatie denkt uit je eigen leven, is jouw deelname belangrijk. Hoe meer mensen de vragenlijst invullen, hoe beter we het probleem kunnen begrijpen.

Wat doen we met de resultaten?

De resultaten zullen gepubliceerd worden in een openbaar rapport en Unia zal aanbevelingen doen aan de overheid om leeftijdscriminatie beter aan te pakken.

Wie kan deelnemen?

- Je bent 16 jaar of ouder.
- Je woont in België.

Hoelang duurt het?

De vragenlijst invullen duurt ongeveer 15 minuten. Als je uitgebreide antwoorden geeft, kan het wat langer duren.

Belangrijke informatie over je deelname

- Je deelname is volledig vrijwillig. Je kan op elk moment stoppen.
- We stellen vragen over je ervaringen en over wie jij bent (zoals je gender, je origine, enzovoort). We vragen dit zodat we kunnen bekijken of verschillende groepen andere vormen van leeftijdsdiscriminatie meemaken.
- Je kan altijd kiezen om een vraag niet te beantwoorden, via de optie 'Ik antwoord liever niet'.
- Deze vragenlijst gaat over ervaringen van discriminatie, die gevoelig kunnen zijn. Als je met iemand wil praten, kan je gratis en anoniem contact opnemen met [Tele-Onthaal](#) via het telefoonnummer 106 of via de chat.
- Je antwoorden zijn volledig anoniem.
- Enkel de onderzoekers van Unia ontvangen en verwerken je antwoorden.

Vragen?

Wil je meer weten over de vragenlijst of is er iets onduidelijk? Neem contact op met de onderzoekers via mail (equalitydata@unia.be) of telefoon (02 212 30 08).

Wil je meer weten over hoe de gegevens worden beschermd? Neem contact op met de Data Protection Officer van Unia via mail (dpo@unia.be) of telefoon (02 212 30 55).

Ga je akkoord met je deelname aan deze vragenlijst?*

- ☐ Ik heb de informatie gelezen en ga akkoord met mijn deelname aan deze vragenlijst.

Persoonlijke kenmerken

We stellen je eerst enkele vragen over jezelf.

Wat is je leeftijd?*

Keuzemenu met opties van 16 t.e.m. 110 en een optie "Ik antwoord liever niet"

Waar woon je?*

Duid aan waar je hoofdverblijfplaats is. Woon je op meerdere plekken? Duid dan aan waar je meestal woont.

- ☐ Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- ☐ Vlaanderen
- ☐ Wallonië (behalve het grondgebied van de Duitstalige Gemeenschap)
- ☐ Grondgebied van de Duitstalige Gemeenschap
- ☐ Niet in België
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ik antwoord liever niet

Indien antwoord = 'Niet in België': de deelnemer komt niet in aanmerking en krijgt deze boodschap: "Bedankt voor je interesse in deze vragenlijst. Deze is bedoeld voor mensen van 16 jaar en ouder die in België wonen. Helaas kom je dus niet in aanmerking, maar we waarderen je interesse enorm. Als je graag meer te weten komt over dit onderzoek, kan je alle informatie terugvinden op de website van Unia."

In welk soort woning woon je het grootste deel van de tijd?*

- ☐ Een huis of appartement (alleen of samen met andere mensen)
- ☐ Een studentenwoning (bv. kot of studentenhome)
- ☐ Een internaat
- ☐ Een leefgroep, jeugdinstituut of tehuis
- ☐ Een voorziening voor personen met een handicap
- ☐ Een woonzorgcentrum of assistentiewoning
- ☐ Ik heb geen (vaste) woonplek
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Geen van bovenstaande, mijn woonsituatie is:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Indien antwoord = 'Een huis of appartement (alleen of samen met andere mensen)', krijgt de deelnemer onderstaande opvolgvraag, anders wordt deze overgeslagen.

Woon je met iemand samen?*

- ☐ Ik woon alleen
- ☐ Ik woon samen met mijn partner, zonder kinderen
- ☐ Ik woon samen met mijn partner en kind(eren)
- ☐ Ik woon samen met kind(eren), zonder partner
- ☐ Ik woon samen met (één van) mijn ouders (inclusief plus- of pleegouders)
- ☐ Ik woon samen met andere familieleden (bijvoorbeeld grootouders, tantes of nonkels)
- ☐ Ik woon samen met vrienden of kennissen
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Geen van bovenstaande, mijn woonsituatie is:
- ☐ Ik antwoord liever niet

Wat is het hoogste diploma dat je hebt behaald?*

- ☐ Ik heb geen diploma
- ☐ Lager onderwijs
- ☐ Lager secundair onderwijs (diploma dat je kan behalen na de eerste 2 jaren, in het oude systeem na de eerste 3 jaren)
- ☐ Secundair onderwijs (6^e of 7^e jaar met succes beëindigd)
- ☐ Hoger onderwijs (bachelor, master, postgraduaat, kandidatuur, licentiaat, doctoraat, ...)
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Een ander diploma:
- ☐ Ik antwoord liever niet

Hoe moeilijk of gemakkelijk kan je gezin rondkomen met het totale beschikbare inkomen?*

Met 'je gezin' bedoelen we het huishouden waarvan je vooral deel uitmaakt. Woon je alleen of moet je het grootste deel van je kosten alleen betalen? Dan gaat het om jouw persoonlijke situatie.

Met 'het totale beschikbare inkomen' bedoelen we de totale som van nettolonen, wedden, netto bedrijfsinkomen (voor zelfstandigen), pensioenen, uitkeringen en kinderbijslagen, bijkomende inkomsten zoals huuropbrengsten en interesten van alle gezinsleden.

- ☐ Heel moeilijk
- ☐ Moeilijk
- ☐ Eerder moeilijk
- ☐ Eerder gemakkelijk
- ☐ Gemakkelijk
- ☐ Heel gemakkelijk
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ik antwoord liever niet

Werd je bij je geboorte geregistreerd als vrouw of man?*

- ☐ Vrouw
- ☐ Man
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Geen van bovenstaande, ik werd geregistreerd als:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Hoe zie jij jezelf? Ik zie mezelf als ...*

- ☐ Vrouw
- ☐ Man
- ☐ Agender
- ☐ Genderfluïde
- ☐ Genderqueer
- ☐ Non-binair
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Geen van bovenstaande, ik identificeer me liever als:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Hoe omschrijf je jouw seksuele oriëntatie?*

- ☐ Aseksueel
- ☐ Biseksueel
- ☐ Heteroseksueel
- ☐ Homoseksueel/gay
- ☐ Lesbisch
- ☐ Panseksueel
- ☐ Queer
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ik identificeer me liever als:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Ben je, vanwege een gezondheidsprobleem, beperkt in activiteiten die mensen gewoonlijk doen?*

Het kan zowel om fysieke als om mentale gezondheidsproblemen gaan.

We vragen hier naar hoe je dit zelf ervaart. 'Ernstig beperkt' betekent dat je activiteiten amper kan doen, of alleen met extreme moeite. 'Beperkt, maar niet ernstig' betekent dat je activiteiten wel kan doen, maar met enige moeite.

- ☐ Ja, ernstig beperkt
- ☐ Ja, beperkt, maar niet ernstig
- ☐ Nee, niet beperkt
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ik antwoord liever niet

Indien antwoord = 'Ja, ernstig beperkt' of 'Ja, beperkt, maar niet ernstig', krijgt de deelnemer onderstaande opvolgvraag, anders wordt deze overgeslagen.

Ervaar je deze beperking van je activiteiten al minstens zes maanden?*

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ik antwoord liever niet

Hoe omschrijf jij jouw origine(s)?*

De alfabetische lijst hieronder bevat de zes nationale origines die het meest voorkomen in België en verschillende continenten/regio's.

Je kan tot 3 opties kiezen en/of je eigen antwoord invullen.

Heb je gemengde origines? Duid dan meerdere opties aan.

☐ Afrika ten zuiden van de Sahara	☐ Noord-Amerika
☐ Azië (behalve Zuidwest-Azië/Midden-Oosten)	☐ Oceanië
☐ België	☐ Turkije
☐ Een EU-land (behalve België, Frankrijk, Nederland en Italië)	☐ Zuid-/Midden-Amerika
☐ Europa buiten de Europese Unie	☐ Zuidwest-Azië (ook wel Midden-Oosten genoemd)
☐ Frankrijk	☐ Ik weet het niet
☐ Italië	☐ Ik omschrijf mijn origine(s) liever/ook als:
☐ Marokko	
☐ Nederland	
☐ Noord-Afrika (behalve Marokko)	☐ Ik antwoord liever niet

De lijst hieronder bevat ook een aantal etnische of culturele groepen waarmee mensen in België zich kunnen identificeren. Tot welke van deze groepen behoor je?*

Je kan tot 3 opties kiezen en/of je eigen antwoord invullen.

Heb je gemengde origines? Duid dan meerdere opties aan.

☐ Arabisch	☐ Woonwagenbewoners
☐ Aziatisch	☐ Zwart
☐ Joods	☐ Ik weet het niet
☐ Latijns-Amerikaans	☐ Ik identificeer me liever/ook als:
☐ Maghrebijns	
☐ Roma	
☐ Slavisch	
☐ Turks	☐ Ik antwoord liever niet
☐ Wit	

Discriminatie op basis van leeftijd

De volgende vragen gaan over jouw ervaringen met discriminatie op basis van je leeftijd.

Leeftijdsdiscriminatie betekent dat je anders of oneerlijk behandeld wordt op basis van je leeftijd, zonder dat daar een goede reden voor is. Mensen van alle leeftijden kunnen leeftijdsdiscriminatie meemaken.

Soms is het heel duidelijk, zoals wanneer je door je leeftijd geen kans krijgt op een job. Maar het kan ook subtieler zijn, zoals wanneer mensen je mening minder serieus nemen.

Enkele voorbeelden:

- Een verhuurder wil een appartement niet aan jongeren verhuren.
- Je krijgt geen promotie, omdat je werkgever op basis van je leeftijd denkt dat je binnenkort kinderen zal krijgen.
- Een dokter behandelt je als een klein kind, enkel omdat je ouder bent.

In de volgende vragen polsen we naar **jouw ervaringen** met leeftijdsdiscriminatie in verschillende situaties. Het gaat om hoe **jij zelf** een situatie ervaren hebt: als jij je oneerlijk behandeld voelde door je leeftijd, nodigen we je uit om dit te delen.

We focussen hierbij op **de voorbije 12 maanden**. Op het einde kan je echter nog ervaringen over **heel je levensloop** delen.

De verschillende thema's (werk, toegang tot diensten, zorg en hulp, huisvesting, publieke ruimte) worden in random volgorde doorlopen. Per thema worden de vragen wel in een vaste volgorde gesteld (bijvoorbeeld, eerst de vraag over betaald werk, dan de vraag over vrijwilligerswerk).

Werk

Heb je je in de voorbije 12 maanden gediscrimineerd gevoeld op basis van je leeftijd in het kader van betaald of zelfstandig werk?*

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Niet van toepassing, ik heb geen werk gedaan of gezocht
- ☐ Nee, ik heb me niet gediscrimineerd gevoeld op basis van mijn leeftijd
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik afgewezen voor een job, stage of contract
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kreeg ik geen kans om door te groeien in mijn job (bijvoorbeeld via een nieuw project of een promotie)
- ☐ Ja, door mijn leeftijd wou mijn werkgever niet investeren in mijn training/opleiding
- ☐ Ja, ik kreeg een gevraagde aanpassing niet die ik door mijn leeftijd nodig had (bijvoorbeeld aan mijn werkuren, taken of werkomstandigheden)
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik ontslagen of werd mijn contract niet verlengd
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik gedwongen om op pensioen te gaan
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik genegeerd of niet serieus genomen door mijn collega's of cliënten
- ☐ Ja, mijn collega's of cliënten maakten ongepaste opmerkingen of grappen over mijn leeftijd
- ☐ Ja, ik maakte volgende situatie(s) mee:
- ☐ Ik antwoord liever niet

Heb je je in de voorbije 12 maanden gediscrimineerd gevoeld op basis van je leeftijd in het kader van vrijwilligerswerk?*

Met 'vrijwilligerswerk' bedoelen we elk vrijwillig, onbetaald werk in georganiseerd verband. Het kan ook gaan om vrijwillige onbezoldigde mandaten.

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Niet van toepassing, ik heb geen vrijwilligerswerk gedaan of gezocht
- ☐ Nee, ik heb me niet gediscrimineerd gevoeld op basis van mijn leeftijd
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik afgewezen voor vrijwilligerswerk
- ☐ Ja, ik vond geen vrijwilligerswerk dat geschikt was voor mijn leeftijd
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik gedwongen te stoppen met mijn vrijwilligerswerk
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik genegeerd of niet serieus genomen tijdens mijn vrijwilligerswerk
- ☐ Ja, tijdens mijn vrijwilligerswerk maakten anderen ongepaste opmerkingen of grappen over mijn leeftijd
- ☐ Ja, ik maakte volgende situatie(s) mee:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Toegang tot diensten

Heb je je in de voorbije 12 maanden gediscrimineerd gevoeld op basis van je leeftijd bij de toegang tot overheidsdiensten?*

Met 'overheidsdiensten' bedoelen we de gemeentediensten, de sociale diensten (zoals het OCMW), het openbaar vervoer, het politiekantoor, de rechtbank, de diensten voor arbeidsbemiddeling (zoals de VDAB of Actiris), enzovoort. Het kan gaan om fysieke, telefonische of digitale dienstverlening.

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Niet van toepassing, ik heb geen gebruik gemaakt van overheidsdiensten
- ☐ Nee, ik heb me niet gediscrimineerd gevoeld op basis van mijn leeftijd
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kreeg ik geen toegang tot een overheidsdienst
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kreeg ik geen toegang tot een uitkering of tegemoetkoming
- ☐ Ja, ik kon geen duidelijke informatie vinden over de overheidsdiensten of vormen van ondersteuning waarop ik recht heb op mijn leeftijd
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik onbeleefd of neerbuigend behandeld door een medewerker van een overheidsdienst
- ☐ Ja, door mijn leeftijd richtte een medewerker van een overheidsdienst zich tot iemand anders (zoals mijn ouders of mijn kinderen) in plaats van tot mij
- ☐ Ja, ik maakte volgende situatie(s) mee:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Heb je je in de voorbije 12 maanden gediscrimineerd gevoeld op basis van je leeftijd bij de toegang tot financiële diensten?*

Met 'financiële diensten' bedoelen we onder andere bankdiensten (rekeningen, leningen, beleggingen, enzovoort) en verzekeringen (ziekteverzekeringen, autoverzekeringen, enzovoort).

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Niet van toepassing, ik heb geen gebruik gemaakt van financiële diensten
- ☐ Nee, ik heb me niet gediscrimineerd gevoeld op basis van mijn leeftijd
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kreeg ik geen lening (bijvoorbeeld voor een auto, huis, renovatie of onderneming)
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kon ik een verzekering niet afsluiten
- ☐ Ja, door mijn leeftijd was een verzekering veel duurder
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik onbeleefd of neerbuigend behandeld door een medewerker van een financiële dienst
- ☐ Ja, door mijn leeftijd richtte een medewerker van een financiële dienst zich tot iemand anders (zoals mijn ouders of mijn kinderen) in plaats van tot mij
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik niet of onvoldoende betrokken bij beslissingen over mijn financiën
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kreeg ik geen toegang (meer) tot mijn eigen financiën
- ☐ Ja, ik maakte volgende situatie(s) mee:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Zorg en hulp

Heb je je in de voorbije 12 maanden gediscrimineerd gevoeld op basis van je leeftijd in het kader van gezondheidszorg?*

Met 'gezondheidszorg' bedoelen we (para)medische zorg door huisartsen, specialisten, ziekenhuizen of medische centra, tandartsen, kinesisten, psychologen, apothekers, enzovoort.

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Niet van toepassing, ik heb geen gezondheidszorg gezocht of gebruikt
- ☐ Nee, ik heb me niet gediscrimineerd gevoeld op basis van mijn leeftijd
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kreeg ik geen toegang tot een behandeling of medicatie
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werden mijn klachten niet serieus genomen
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik onbeleefd of neerbuigend behandeld door een zorgverlener
- ☐ Ja, door mijn leeftijd richtte een zorgverlener zich tot iemand anders (zoals mijn ouders of mijn kinderen) in plaats van tot mij
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik niet of onvoldoende betrokken bij beslissingen over mijn gezondheid
- ☐ Ja, door mijn leeftijd maakte ik verbaal of fysiek misbruik mee door een zorgverlener (inclusief verwaarlozing, vernedering, afzondering, fixatie via medicatie of fysieke middelen, enzovoort)
- ☐ Ja, ik maakte volgende situatie(s) mee:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Heb je je in de voorbije 12 maanden gediscrimineerd gevoeld op basis van je leeftijd in het kader van persoonlijke hulp of assistentie?*

Met 'persoonlijke hulp of assistentie' bedoelen we jeugdhulp, thuishulp (bijvoorbeeld maaltijdbezorging), assistentie in serviceflats, dagelijkse zorg die je kreeg in een woonzorgcentrum, assistentie aan personen met een handicap (inclusief persoonlijke assistentie, begeleiding, dagcentra, verblijf), enzovoort.

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Niet van toepassing, ik heb geen persoonlijke hulp/assistentie gezocht of gebruikt
- ☐ Nee, ik heb me niet gediscrimineerd gevoeld op basis van mijn leeftijd
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ja, ik vond geen hulp of assistentie die geschikt was voor mijn leeftijd
- ☐ Ja, door mijn leeftijd ging men ervan uit dat ik hulp of assistentie nodig had, terwijl dat niet zo was
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik niet of onvoldoende betrokken bij beslissingen over mijzelf
- ☐ Ja, door mijn leeftijd legden anderen beperkingen op aan mijn emotionele en/of seksuele intimiteit
- ☐ Ja, door mijn leeftijd maakte ik verbaal of fysiek misbruik mee door iemand die mij hulp of assistentie verleende (inclusief verwaarlozing, vernedering, afzondering, fixatie via medicatie of fysieke middelen, enzovoort)
- ☐ Ja, ik maakte volgende situatie(s) mee:
- ☐ Ik antwoord liever niet

Huisvesting

Heb je je in de voorbije 12 maanden gediscrimineerd gevoeld op basis van je leeftijd bij het huren of kopen van een woning?*

Het kan bijvoorbeeld gaan om contacten met je huisbaas, vastgoedmakelaars of huisvestigingsmaatschappijen, het zoeken van een (sociale) woning, enzovoort.

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Niet van toepassing, ik heb geen woning gezocht, gehuurd of gekocht
- ☐ Nee, ik heb me niet gediscrimineerd gevoeld op basis van mijn leeftijd
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik geweigerd voor een huurwoning
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kon ik geen loonfiches voorleggen en maakte ik minder kans op een huurwoning met inkomsten uit andere bronnen (bijvoorbeeld borg door familielid, pensioen, uitkering, OCMW)
- ☐ Ja, door mijn leeftijd vond ik moeilijk een goede woning en woon ik nu in een slechte of ongezonde woning (met bijvoorbeeld slechte isolatie, weinig verwarming of vochtproblemen)
- ☐ Ja, door mijn leeftijd nam mijn huisbaas mijn rechten als huurder niet serieus
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik onbeleefd of neerbuigend behandeld bij het zoeken naar een woning (bijvoorbeeld door een makelaar)
- ☐ Ja, ik maakte volgende situatie(s) mee:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Heb je je in de voorbije 12 maanden gediscrimineerd gevoeld op basis van je leeftijd bij het zoeken of verhuizen naar een collectieve woonvoorziening of opvang?*

Met 'collectieve woonvoorzieningen of opvang' bedoelen we internaten, residentiële jeugdzorg, leefgroepen, woonzorgcentra, voorzieningen voor personen met een handicap, opvang voor asielzoekers, enzovoort.

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Niet van toepassing, ik heb geen contact gehad met collectieve woonvoorzieningen of opvang
- ☐ Nee, ik heb me niet gediscrimineerd gevoeld op basis van mijn leeftijd
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kreeg ik geen toegang tot een voorziening of opvang
- ☐ Ja, de kostprijs was veel te hoog voor een voorziening of opvang die geschikt was voor mijn leeftijd
- ☐ Ja, door mijn leeftijd moest ik weg uit een voorziening of opvang (bijvoorbeeld omdat ik 18 of 65 werd)
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik niet of onvoldoende betrokken bij beslissingen over waar ik zou wonen
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik tegen mijn wil in een instelling of woonzorgcentrum geplaatst
- ☐ Ja, ik maakte volgende situatie(s) mee:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Publieke ruimte

Heb je je in de voorbije 12 maanden gediscrimineerd gevoeld op basis van je leeftijd in de publieke ruimte?*

Met de 'publieke ruimte' bedoelen we op straat, op pleinen, op speel- of sportpleinen, in parken, bij openbare evenementen, bij betogingen, in vrijetijdsvoorzieningen (zoals een zwembad, sportzaal of bibliotheek), in winkels en horeca, enzovoort.

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Niet van toepassing, ik kom zelden of nooit in de publieke ruimte
- ☐ Nee, ik heb me niet gediscrimineerd gevoeld op basis van mijn leeftijd
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kreeg ik geen toegang tot een evenement, vrijetijdsvoorziening, winkel of horecagelegenheid
- ☐ Ja, ik vond geen plek om te zitten of te sporten in de publieke ruimte die geschikt was voor mijn leeftijd
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik bevolen om een plek te verlaten (bijvoorbeeld een plein of een park)
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik onbeleefd of neerbuigend behandeld door andere burgers
- ☐ Ja, ik werd gezien als 'hangjongere' of 'probleemjongere' als ik tijd doorbracht in de publieke ruimte
- ☐ Ja, door mijn leeftijd werd ik tegengehouden of extra gecontroleerd door de politie
- ☐ Ja, door mijn leeftijd kreeg ik een boete (bijvoorbeeld een GAS-boete)
- ☐ Ja, door mijn leeftijd ervaarde ik fysiek geweld door de politie
- ☐ Ja, ik maakte volgende situatie(s) mee:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Impact van de digitalisering

Onze samenleving wordt steeds digitaler: we moeten steeds meer dingen online of via digitale middelen doen. Voor veel dagelijkse zaken (zoals om iets te regelen bij de gemeente of de bank, of om de trein te nemen) heb je vaak internet, een computer, een smartphone, een bankkaart, ... nodig.

Dit kan problemen veroorzaken voor mensen die hier moeilijk toegang toe hebben. Soms worden bepaalde leeftijdsgroepen hierbij extra hard getroffen. Daarom zijn we geïnteresseerd in de impact die de digitalisering van de samenleving heeft op jouw leven.

Heb je je in de voorbije 12 maanden gediscrimineerd gevoeld doordat onze samenleving steeds digitaler wordt?*

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Niet van toepassing
- ☐ Nee, ik heb me niet gediscrimineerd gevoeld als gevolg van de digitalisering van onze samenleving
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ja, ik kon belangrijke informatie niet vinden omdat deze enkel online beschikbaar was
- ☐ Ja, het was moeilijk om fysiek of telefonisch contact op te nemen met een dienst (bijvoorbeeld door beperkte openingstijden of gebrek aan telefoonnummer)
- ☐ Ja, ik kon ergens geen afspraak vastleggen omdat dat enkel online kon (bijvoorbeeld bij de dokter of de bank)
- ☐ Ja, ik kon iets belangrijks niet regelen omdat dat online moest gebeuren (bijvoorbeeld een aanvraag of formulier indienen)
- ☐ Ja, ik miste een korting of voordelig tarief omdat deze enkel online of via een app beschikbaar was (bijvoorbeeld treintickets of aanbiedingen in de supermarkt)
- ☐ Ja, het was moeilijk om cash af te halen of om met cash te betalen
- ☐ Ja, ik kon een belangrijke website niet gebruiken omdat deze niet werkt op een smartphone
- ☐ Ja, ik maakte volgende situatie(s) mee:
- ☐ Ik antwoord liever niet

Beschrijving van specifieke situatie(s)

We hebben je gevraagd naar verschillende situaties waarin je je mogelijk gediscrimineerd voelde vanwege je leeftijd.

Is er een situatie van de voorbije 12 maanden waarover je ons wat meer wil vertellen? Zo ja, kan je de situatie in enkele zinnen beschrijven?

Dit is volledig vrijwillig. Je kan ook meerdere situaties delen als je dat wil.

Reacties op leeftijdsdiscriminatie

De volgende vragen gaan over je **reacties** op situaties van leeftijdsdiscriminatie.

Als je **geen leeftijdsdiscriminatie** meemaakte in de afgelopen 12 maanden, kan je dat in de eerste vraag hieronder aangeven.

Als je wel leeftijdsdiscriminatie meemaakte, gelieve dan terug te denken aan de **meest opvallende situatie** van de voorbije 12 maanden. Dit kan een situatie zijn die je zonet beschreven hebt, maar ook een andere situatie.

Heb jij (of iemand anders) deze discriminatie ergens gemeld of een klacht ingediend?*

- ☐ Niet van toepassing, ik heb geen leeftijdsdiscriminatie meegemaakt in de voorbije 12 maanden
- ☐ Ja, ik heb dat gedaan
- ☐ Ja, iemand anders heeft dat voor mij gedaan
- ☐ Nee
- ☐ Ik weet het niet
- ☐ Ik antwoord liever niet

Indien antwoord = 'Ja, ik heb dat gedaan' of 'Ja, iemand anders heeft dat voor mij gedaan': de deelnemer krijgt de eerste opvolgvraag hieronder.

Indien antwoord = 'Nee': de deelnemer krijgt de tweede opvolgvraag hieronder.

Bij een ander antwoord worden deze opvolgvragen overgeslagen.

Waar heb jij (of heeft iemand anders voor jou) de situatie gemeld of een klacht ingediend?*

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ De politie
- ☐ De procureur des Konings
- ☐ Een ombudsdienst
- ☐ Een hulplijn (zoals de hulplijn Misbruik, Geweld en Kindermishandeling of de Woonzorglijn)
- ☐ Unia of het Vlaams Mensenrechteninstituut (VMRI)
- ☐ Een vakbond
- ☐ Een beroepsvereniging (bijvoorbeeld de Orde der artsen)
- ☐ Een consumentenvereniging (bijvoorbeeld Testaankoop)
- ☐ Een belangenvereniging, vzw (vereniging zonder winstoogmerk) of ngo (niet-gouvernementele organisatie)
- ☐ De gemeentedienst

- ☐ Een advocaat
- ☐ Een politicus
- ☐ Ik deelde mijn verhaal op sociale media
- ☐ Ik deelde mijn verhaal met een journalist
- ☐ Ik weet het niet meer
- ☐ Ergens anders:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Waarom heb je de situatie niet gemeld of geen klacht ingediend?*

Je kan meerdere antwoorden aanduiden en/of zelf aanvullen.

- ☐ Het kwam niet bij me op dat ik de situatie kon melden of klacht kon indienen
- ☐ Ik vond de situatie niet ernstig genoeg
- ☐ Ik wou negatieve gevolgen of de reactie van de persoon in kwestie vermijden
- ☐ Ik wist niet waar ik dit kon melden of een klacht kon indienen
- ☐ Vrienden of familie raadden me af om dit te doen
- ☐ Ik dacht dat dit toch geen verschil zou maken
- ☐ Dit gebeurt zo vaak dat ik niet iedere keer een melding of klacht wil indienen
- ☐ Dit ging me te veel tijd, moeite of geld kosten, of me veel stress bezorgen
- ☐ Ik heb het probleem zelf opgelost of besproken met de persoon in kwestie
- ☐ Ik kan me niet goed genoeg uitdrukken (bijvoorbeeld door taalproblemen of communicatiemoeilijkheden)
- ☐ Ik had geen bewijzen
- ☐ Ik dacht dat ik niet geloofd zou worden
- ☐ Ik wou vermijden dat het tot een proces voor de rechtbank zou komen
- ☐ Ik weet het niet meer
- ☐ Een andere reden:

- ☐ Ik antwoord liever niet

Andere ervaringen

Tot nu toe hebben we je gevraagd naar jouw ervaringen met leeftijdsdiscriminatie in de voorbije 12 maanden en in een beperkt aantal contexten.

Zijn er andere ervaringen met leeftijdsdiscriminatie die je nog graag wil delen? Bijvoorbeeld ervaringen uit het verleden, of situaties die je in een andere context meemaakte? Zo ja, kan je deze in enkele zinnen beschrijven?

Dit is volledig vrijwillig. Je kan ook meerdere situaties delen als je dat wil.

Voel je ook vrij om ervaringen te delen waarin zowel je leeftijd als een ander kenmerk een rol speelden, bijvoorbeeld als je discriminatie hebt ervaren als jonge man van buitenlandse origine, als vrouw op een leeftijd waarop veel mensen kinderen krijgen, als ouder persoon met een handicap, enzovoort.

Einde van de vragenlijst

Mogen we onderdelen uit jouw getuigenissen (open antwoorden) anoniem citeren in het onderzoeksrapport?*

- ☐ Ja
- ☐ Ja, behalve over deze situatie(s):

- ☐ Nee

Wil je nog iets delen of heb je nog een opmerking over deze vragenlijst?

Bedankt!

Hartelijk bedankt voor je deelname aan deze vragenlijst. Dankzij jouw antwoorden kunnen we een beter beeld krijgen van leeftijdsdiscriminatie in België.

Wanneer worden de resultaten gepubliceerd?

De resultaten zullen in november 2025 gepubliceerd worden in een openbaar rapport op de [website van Unia](#), samen met aanbevelingen om leeftijdsdiscriminatie beter aan te pakken.

Als je graag het rapport via mail ontvangt of als je graag op de hoogte blijft van de studiedag waar de resultaten gepresenteerd worden, kan je dit nu al laten weten via equalitydata@unia.be.

Nood om met iemand te praten?

Als je met iemand wil praten na het invullen van deze vragenlijst, kan je gratis en anoniem contact opnemen met [Tele-Onthaal](#) via het telefoonnummer 106 of via de chat.

Wat te doen als je slachtoffer werd van discriminatie?

Als je slachtoffer werd van discriminatie, kan je contact opnemen met één van onderstaande instanties. Dit is altijd gratis en vertrouwelijk. Ze kunnen je informatie, advies of bijstand geven, of je doorverwijzen naar een andere instantie indien nodig.

Unia

- Je kan **online** een [melding van discriminatie](#) doen.
- Je kan **bellen** naar het nummer 0800 12 800 (op werkdagen van 9u30 tot 13u00).

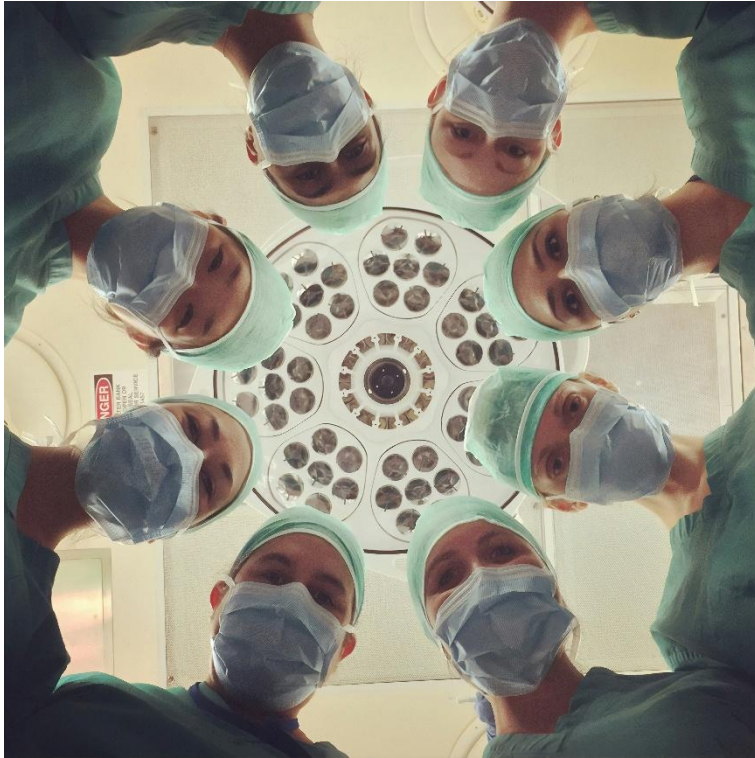
Vlaams Mensenrechteninstituut

- Je kan **online** een [melding van discriminatie](#) doen.
- Je kan **bellen** naar het nummer 0800 61 103 (op werkdagen van 9u00 tot 17u00).

4 Thematische foto's voor focusgesprekken

5 Codeboom voor kwalitatieve analyses

1. Problemen en situaties

- Afhankelijkheid / dépendance
- Alert/waakzaam leren zijn / appris à être alerte et vigilant
- Algemene vooroordelen en normen over leeftijd / préjugés et normes sur l'âge
- Angst voor de toekomst / peur de l'avenir
- Diefstal / vol
- Digitalisatie / numérisation
- Discriminerende controles / contrôles abusifs
- Doorverwezen 'lagere' studie of ontmoediging studie / référé à études "inférieures" ou découragement d'études
- Erkenning diploma's / reconnaissance des diplômes
- Euthanasie
- Fysieke toegang geweigerd / accès refusé
- Gedwongen of verplicht pensioen / retraite forcée ou obligatoire
- Geen kinderen hebben, biologische familie als norm / pas d'enfants, norme de famille biologique
- Geen lgbt+ friendly woonplek / pas d'habitation lgbt+ friendly
- Geen of minder sociaal netwerk / pas ou moins de réseau social
- Geen sociale woning / pas de logement social
- Geen toegang tot informatie / pas d'accès aux informations
- Geïnternaliseerd ageism / âgisme internalisé
- Huisvesting te duur / logement trop cher
- Inperking autonomie & keuzevrijheid / restriction d'autonomie et liberté
- Isolement en eenzaamheid / isolement et solitude
- Laag (leef)loon, pensioen of uitkering / faible salaire ou revenu d'intégration, pension, ou allocation
- Late diagnose / diagnose tardive
- Leeftijdsgrenzen / limites d'âge
- Licenciement / ontslag
- Lichamelijke of mentale complicaties / complications mentales ou physiques
- Melding gedaan of niet / signalé ou pas
- Niet aangenomen voor huisvesting / pas accepté pour logement
- Niet aangepaste omgeving, gebouwen, etc., ontoegankelijk / non adapté, pas accessible
- Niet mogen opvallen of een mening hebben / ne pas pouvoir se démarquer ou avoir un opinion
- Niet serieus genomen / infantilisation pas pris au sérieux
- Omgeving moeten inlichten & opleiden / devoir informer & éduquer son environnement
- Onaangepaste werkplek / lieu de travail inadapté
- Onbetaalbare of kostelijke zorg / soins impayables ou trop chers
- Ongepaste opmerking / remarque inappropriée

- Ongepaste zorg / soins inadaptées
- Onzichtbaarheid - negeren, verzwijgen of verbergen identiteit of persoonskenmerk / invisibilité - nier, cacher orientation, identité
- Promotie, verandering jobomschrijving / promotion, changement de poste
- Seksueel geweld (intimidatie, aanranding,...) / Violences sexuelles (intimidation, harcèlement,...)
- Verbale of fysieke agressie / Agression verbale ou physique
- Veronderstelling geen geld / Supposition pas d'argent
- Verwaarlozing / négligence
- Wantrouwen en angst voor gezondheidszorg / méfiance et peur des soins de santé
- Weinig herkenbaarheid / peu de reconnaissabilité, représentation
- Zoektocht werk / recherche travail

2. Leeftijdsdiscriminatie

a. Type leeftijdsdiscriminatie

- Te jong / trop jeune
- Te oud / trop âgée
- Enfance / kindertijd
- Leeftijdsspecifiek: zwangerschap / grossesse
- Leeftijdsspecifiek: menopauze / menopause
- Leeftijdsspecifiek: pensioen / retraite
- Leeftijdsspecifiek: andere / autre

b. Geen leeftijdsdiscriminatie

- Ableism & discriminatie obv handicap / validisme
- Armoede / pauvreté
- Homofobie & discriminatie obv seksuele oriëntatie / Homophobie et discrimination fondée sur l'orientation sexuelle
- Racisme
- Seksisme (man-vrouw / homme-femme)
- Transphobia (incl. non-binair)

c. Intersectionaliteit

- 2: Leeftijd x armoede / âge x pauvreté
- 2: Leeftijd x seksisme / âge x seksisme
- 2: Leeftijd x handicap / âge x handicap
- 2: Leeftijd x lesbisch, gay / âge x lesbienne, gay
- 2: Leeftijd x trans, non-binair / âge x trans, non-binaire
- 3 : Leeftijd x armoede x lesbienne, gay / âge x pauvreté x lesbienne, gay
- 3: Leeftijd x armoede x trans, non-binair / âge x pauvreté x trans, non-binaire
- 3: leeftijd x gender x armoede / âge x genres x pauvreté
- 3: leeftijd x gender x handicap / âge x genres x handicap
- 3: leeftijd x gender x lesbisch, gay / âge x genres x lesbienne, gay
- 3: leeftijd x gender x racisme / âge x genres x racisme
- 3: leeftijd x gender x trans, non-binair / leeftijd x gender x trans, non-binair

- 3: leeftijd x handicap x armoede / âge x handicap x pauvreté
- 3: leeftijd x handicap x lesbische, gay / âge x handicap x lesbienne, gay
- 3: leeftijd x handicap x trans, non-binaire / âge x handicap x trans, non-binaire
- 3: leeftijd x lesbische, gay x trans, non-binaire / âge x lesbienne, gay x trans, non-binaire
- 3: leeftijd x racisme x armoede / âge x racisme x pauvreté
- 3: leeftijd x racisme x handicap / âge x racisme x handicap
- 3: leeftijd x racisme x lesbische, gay / âge x racisme x lesbienne, gay
- 3: leeftijd x racisme x trans, non-binaire / âge x racisme x trans, non-binaire

3. Domeinen

- Algemeen / Général
- Goederen & diensten - publieke gebouwen / Biens et services - bâtiments publics
- Goederen & diensten - sociale zekerheid & sociale diensten / Biens et services - sécurité sociale & services sociaux
- Goederen en diensten - banken / Biens et services – banques
- Goederen en diensten - school / Biens et services – école
- Goederen en diensten - financiën / Biens et services – finances
- Goederen en diensten - horeca & winkels / Biens et services - horeca & magasins
- Goederen en diensten - mobiliteit / Biens et services – mobilité
- Goederen en diensten - verzekeringen / Biens et services – assurances
- Huisvesting / Logement
- Privé leven / vie privée
- Publieke ruimte algemeen / espace public général
- Publieke ruimte & vrije tijd – politie / espace public & temps libre – police
- Publieke ruimte & vrije tijd - sport & hobby's / Espace public & temps libre - sport & loisirs
- Toegang tot rechten - politieke inspraak / Accès aux droits - participation politique
- Werk - betaald / Travail – payé
- Werk - informeel / Travail – informel
- Werk - vrijwilligerswerk / Travail – volontariat
- Zorg - Crèche, jeugdzorg / Accès aux soins – Crèche, aide à la jeunesse
- Zorg - medisch / Accès aux soins – médical
- Zorg - woonzorgcentrum / Accès aux soins - maison de repos

4. Good practices & beleidsaanbevelingen

5. Reflecties over onderzoek